

Eesti Kirjandusmuuseum
Eesti-uuringute Tippkeskus
Tartu Ülikool
Eesti Rahva Muuseum
Tartu Nefa Rühm

Konverents

“Noorte Häälend”

Young Voices Conference

21.–22. aprill 2021 / April 21–22, 2021
Tartu (Zoom)

Kava ja ettekannete teesid
Programme and Abstracts

EKM Teaduskirjastus
Tartu 2021

Koostanud ja toimetanud / Compiled and edited by:

Anastasiya Fiadotava, Liisi Jääts, Saara Mildeberg,
Mari Sarv, Ergo-Hart Västriik

Keeletoimetajad / Language editors: Daniel Allen, Kadri Tamm

Küljendus / Layout: Diana Kahre

HTML: Mari Sarv

Konverentsi koduleht / Conference website:

<http://www.folklore.ee/era/nt/>

Konverentsi läbiviimist toetab Eesti-uuringute Tippkeskus (TK 145).
The conference is supported by the Centre of Excellence in Estonian
Studies (TK 145).

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

CEES **CENTRE OF EXCELLENCE
IN ESTONIAN STUDIES**

Eesti Kirjandusmuuseum

EESTI RAHVALUULE ARHIIV

EESTI RAHVA
MUUSEUM
Estonian National Museum

ISBN 978-9949-677-96-2 (pdf)

ISBN 978-9949-677-97-9 (html)

© autorid 2021

© Eesti Kirjandusmuuseum 2021

KAVA / PROGRAMME

21. APRILL / APRIL 21

- 10:00–11:00 Konverentsi avamine ja **prof. Kristin Kuutma** plenaarettekanne / Conference opening and a plenary lecture by prof. Kristin Kuutma “A Pilgrim’s Progress: A Disciplinary Journey Inside/Outside Academia”
chair Ergo-Hart Västriik
- 11:00–12:30 **Sessioon 1:** Folkloori teine elu
moderaator Meeri Ott
- 11:00–11:30 **Mathilda Matjus** “Kultuurmaastikud ja etnograafilised tähtpäevad Andrus Kivirähki romaanis “Rehepapp””
- 11:30–12:00 **Karmen-Eliise Kiidron** “Poliitiline folkloor eestlaste argielus Leelo Tungla romaani “Seltsimees laps” näitel”
- 12:00–12:30 **Katrin Villem** “Folkloori teine elu Disney filmides: eesti rahvapärase muinasjutu “Tuhkatriinu” (ATU 510A) arhiivitekstide ja Disney animafilmi võrdlus”
- 13:30–15:00 **Session 2:** Digitalisation and Contemporary Culture
chair Mikhail Fiadotau
- 13:30–14:00 **Irina Siseykina** “Overview of the Estonian-Russian Translation Flows since 1991”
- 14:00–14:30 **Rok Mrvič** “Slovenian Short Folklore Forms: An Insight into New Research”
- 14:30–15:00 **Chahal Garg** “Crafting Digital”
- 15:30–17:00 **Sessioon 3:** Kogemuse vahendamine
moderaator Liisi Jääts
- 15:30–16:00 **Hildegard Reimann** “Folkloristlik joonistus – alternatiivne viis kogeda ja kirjeldada?”
- 16:00–16:30 **Laura Aurora Vahtra** “Meie mets”
- 16:30–17:00 **Saara Mildeberg** “Seiklusmaa 2020: turistikultuuri tööstusmaastikele”

22. APRILL / APRIL 22

- 10:00–11:30 **Session 1:** Gender, Nationalism and Community-Building
chair Anastasiya Fiadotava
- 10:00–10:30 **Martin Beek** “Collective Cycling: Materials, Competences, Meanings”
- 10:30–11:00 **Manpreet Kaur** “Rediscovering Matrilineage: A Comparative Analysis into the Gendered Side of Manipur”
- 11:00–11:30 **Malay Bera** “Allegorizing the (Nation) Mother: Revisiting Indian Nationalist Movement Through Bengali Wonder Tales”
- 12:00–13:30 **Sessioon 2:** Sugu, sport ja tervis
moderaator Merili Metsvahi
- 12:00–12:30 **Danila Rygovskiy** “Sooline leping ja traditsioonilised vene vanausuliste külades Siberis”
- 12:30–13:00 **Arabella Antons** ““Küllalt naiste rikkumisest võistlusspordiga” – Eesti naiste sport 1920–1940”
- 13:00–13:30 **Agnes Lea** “Tervisekäitumise motiivid ja rahvapärased arusaamad koroonapandeemiast võrdluses katkuepideemiaga”
- 14:30–15:30 **Haridusteemaline ümarlaud** “Kultuuriuurija kujunemine: kust tulevad ja kuhu lähevad (noored) teadlased?”
Ester Bardone, Elo-Hanna Seljamaa, Keiu Telve, Ergo-Hart Västrik, moderaator Mari Sarv
- 16:00–17:30 **Session 3:** Between Nature and Culture
chair Lona Päll
- 16:00–16:30 **Valentina Drianitchkina & Agnia Andrejeva** “Zoomorphisms in the Russian, Estonian and Chinese Languages and the Development of a Thematic Application”
- 16:30–17:00 **Michele Tita** “The Wild Man and the Nature-Culture Divide”
- 17:00–17:30 **Erfan Fatehi** “Directions of Biological Anthropology in the 21st Century”
- 17:30–17:45 Konverentsi lõpetamine / Closing of the conference

TEESID / ABSTRACTS

Kultuurmaastikud ja etnograafilised tähtpäevad Andrus Kivirähki romaanis “Rehepapp”

MATHILDA MATJUS
TARTU MIINA HÄRMA GÜMNAASIUM

Kultuurmaastik on üks loodusmaastiku variatsioonidest. Maastik on vägagi seotud kultuurilise, sotsiaalse ja emotsionaalse tegevusega, mis on täis märke ja sümboleid. Uurimistöös analüüsisin romaani “Rehepapp” kultuurmaastikke.

Kuna romaani sündmustik toimub novembrikuus, mis on täis eestlastele olulisi tähtpäevi, uurisin lisaks maastikele novembri pühade algupära ja rahvakombestikku. Maastik ja tähtpäevad on omavahel tihedalt seotud ning nende olemuse ja algupära tundmine aitab mõista romaani tagamaid ja tegelaste käitumist.

Folkloori ja mütoloogia kujutamine kirjanduses mängib suurt rolli rahvuse ja kultuuri säilitamisel. Maastike ajalugu ja tähendust ning rahvakombeid saab väärtustada ning tulevastele põlvetele edasi anda ilukirjanduse kaudu. Täpsemalt võtsin vaatluse alla nelja erineva maastikutüübi mõju tegelaste olemusele nelja erineva novembrikuise tähtpäeva valguses. Samuti oli töö eesmärgiks teada saada, kuid võivad vastavad romaanimaastikud ja -tähtpäevad 19. sajandi Eesti tegelikele oludele ning milliseid pärimusi ja müüte maastik ja pühad endas kannavad. Valisin romaanist “Rehepapp” neli kultuurmaastikku, milleks on surnuaed, mõis, küla ja kirik. Samuti valisin neli novembrikuu tähtpäeva – hingedepäev, mardipäev, kadripäev ja andresepäev. Minu uurimistööst tutvustab Kivirähki romaani “Rehepapp” kihtide rohkust uuest aspektist.

Poliitiline folkloor eestlaste argielus Leelo Tungla romaani “Seltsimees laps” näitel

KARMEN-ELIISE KIIDRON

TARTU ÜLIKOOLI FILOSOOFIA JA SEMIOOTIKA INSTITUUT

Oma autobiograafilises triloogias “Seltsimees laps” viib Leelo Tungal lugeja jalutama oma lapsepõlveradadele. Täpsemalt nendele, kust ta ema Helmes Tungal, Ruila kooli direktress, 25+5 aastaks Marimaale vangilaagrisse küüditatakse. Enne vangistamist palub ema Leelol isale hea laps olla ning lubab selle tingimuse täitmisel kiirelt tagasi tulla – heas usus, et tegu on eksitusega. Ema tagasitulek venib aga mitmeid aastaid, mille jooksul saab 3-aastasest esimese klassi õpilane. Need aastad mööduvad koos isa ja perekonnaga, kellelt väike Leelo kuuleb palju nõukogude režiimi põhjustatud ülekohtu ja valu kohta. Väljalobisemise tagajärgede hirmus keelatakse väiksel lapsel neid lugusid võõrastele rääkida, mistõttu jääb tüdrukul üle vaid hea laps olla ja ise Nõukogude Liidu toimimisest aru saada.

Ettekandes arutlen, millist rolli mängis eestlaste argielus poliitiline folkloor. Uurimus põhineb “Seltsimees lapse” triloogias leiduva poliitilise folkloori näidetel – naljadel, anekdootidel, lauludel, kuulujuttudel jms. Põgusalt käsitlen ka seda, kuidas propaganda ja võõrvõim 1950. aastatel eestlaste argielu mõjutas. Uurimust raamivad kolm põhilist küsimust:

1. Missuguseid folkloorižanre kasutatakse?
2. Missuguses kontekstis poliitilist folkloori esitati (ja kes olid esitajateks)?
3. Missugune oli poliitilise folkloori sisu?

Ettekanne põhineb samanimelisel seminaritööl, mille kallal parasjagu töötan.

Folkloori teine elu Disney filmides: eesti rahvapärase muinasjutu “Tuhkatriinu” (ATU 510A) arhiivitekstide ja Disney animafilmi võrdlus

KATRIN VILLEMS

TARTU ÜLIKOOLI KULTUURITEADUSTE INSTITUUT

Walt Disney on suuresti mõjutanud meie arusaamu muinasjuttudest, nende süžeedest ja tegelastest. Seetõttu võib meelest minna, et muinasjuttude näol on tegemist rikkaliku folkloorse ainesega, mille konkreetset tekkepaika ja autorit pole võimalik määratleda. Rahvajutud kohanevad selle rahva kultuuri ja olustikuga, kus neid räägitakse. Minu lapsepõlve lemmikmuinasjutuks kujunes “Tuhkatriinu” ning seda tänu 1989. aastal valminud, eesti keelde dubleeritud Karin Brandaueri filmile “Aschenputtel”. Siinkohal ongi oluline mainida, et minu arusaam “Tuhkatriinu” muinasjutust on mõjutatud ainesest, mis kuulub tegelikult folkloori teise elu alla. Sellest ajendatuna hakkas mind huvitama, millised on eesti rahvapärimuses tuntud “Tuhkatriinu” tekstid Eesti Rahvaluule Arhiivis. Minu ettekanne keskendub arhiivitekstide võrdlusele Disney 1950. aasta “Tuhkatriinu” animafilmi, et selgitada välja nende peamised sarnasused ja erinevused. Kuidas on kujutatud Tuhkatriinu, võõrasema, võõrastütarde ja printsiga tegelaskujusid arhiivitekstides ja kuidas Walt Disney animafilmis? Kuidas on süžeele üles ehitatud “Tuhkatriinu” kohta leiduvad arhiivitekstid ja mis viisil on seda tehtud Walt Disney filmis? Mille poolest tekstid ja film sarnanevad ja erinevad? Lisaks olen fookuse seadnud uurimistödele, mis keskenduvad Disney filmide ja folkloori suhtele.

Overview of Estonian–Russian Translation Flows since 1991

IRINA SISEYKINA
COLLEGE OF FOREIGN LANGUAGES AND CULTURES,
UNIVERSITY OF TARTU

The presentation will focus on the sociological, and partly on the imago-logical, aspects of Estonian–Russian translation flows taking in a historical overview of cultural exchange between Estonia and Russia as well as images of Estonia and Estonians in Russian literature of the 19th and 20th centuries.

The sociological analysis of translations will use the approaches introduced by Pierre Bourdieu, specifically the ideas of fields, capital, power, habitus, etc., which are applicable to the field of translation.

A corpus of Estonian–Russian translations since 1991 is identified based on analysis of Estonian Literature Centre database (Estlit.ee), the Ester.ee bibliography and the database of the Index Translationum. Estonian–Russian translation flow since 1991 are classified by genre, author, year, publisher and translator. A separate part of corpus is comprised of the Russian-language literary titles in Estonia that are considered part of Estonian literature.

Slovenian Short Folklore Forms: An Insight into New Research

ROK MRVIČ

RESEARCH CENTRE OF THE SLOVENIAN ACADEMY OF SCIENCES
AND ARTS, INSTITUTE OF SLOVENIAN ETHNOLOGY

The conference paper deals with questions of genre differentiation, hybridisation and the perpetual transformation of short folklore forms. Consideration of these questions is to be presented on the basis of new folklore material as the current research on short folklore forms is expanded by introducing new approaches to fieldwork. These approaches were designed to maintain research standards in contemporary work conditions impeded by the pandemic. Folklore material, alongside detailed linguistic and cultural contextual data from several Slovenian dialects, has been gathered in 2021 and is currently being evaluated and categorised. Bearing in mind the fact that the research is in the early stages, it is too soon for reliable, empirically supported conclusions to be made. Newly gathered material, however, already encourages researchers to rethink traditional methodology and to approach the introduction of new genres (and sub-genres) to Slovenian short folklore typologies carefully.

Crafting Digital

CHAHAL GARG

INSTITUTE OF CULTURAL RESEARCH, UNIVERSITY OF TARTU

Humanity's technological accomplishments represent a fast receding horizon, but the horizon is no monolithic constant, instead it is a jagged line riddled with issues of democratisation and access. For some, the frontier of technology has accrued them financial and political power to confine technology experience to a standardised internet space and digital materiality where only facsimiles of their vision can exist. Contrasting with this kind of centrally driven technology development agenda, is the humane, vernacular and often idiosyncratic craft approach that relishes an ongoing interaction with materials and situations at hand, enabling decentralised thought and practice. Craft making provides a fortuitous and challenging lens through which to view the query, "what constitutes a healthy internet, and who makes it?"

Humans more prominently inhabiting the digital realms stirs complex questions of identity politics. Which identity gets represented, what cultures become a blueprint of 'digital humanity'? What perspectives are deliberately obscured, or worse, silenced due to ignorance and apathy. To suggest a response to the issue of monoculture arising out of centralised conception, this research explores how a craft ethos can inform decentralised thinking and acting within technology making, and present an alternative ontology to shape a more inclusive and diverse discourse for our collective technology future.

Folkloristlik joonistus – alternatiivne viis kogeda ja kirjeldada?

HILDEGARD REIMANN

TARTU ÜLIKOOLI KULTUURITEADUSTE INSTITUUT

Järjest enam visuaalikeskseks muutunud maailm on toonud kultuuriuurimise fookusesse visuaalsed meetodid, lisaks fotole ja videole ka joonistuse. Joonistust ei käsitleta enam pelgalt dokumenteerimisvahendina (etnograafiline joonistus), vaid ka tunnetusvahendi, mõttetehnika, kaasaava välitöömeetodi, isikliku sisekaemuse või teadmiste esitlemise viisina. Minu ettekanne annab ülevaate joonistuse ja joonistamise rollidest eesti folkloristikas ja folkloristide kogemustes. Kas saame rääkida “folkloristliku joonistuse” mõistest? Mis eripärad ja väärtused omandab joonistus folkloristika kontekstis? Kas käsitsi loodud visuaalne kujutis võiks pakkuda alternatiivi teaduslikule tekstile? Ettekanne põhineb minu samateemalisel bakalaureusetööl, mille allikmaterjalideks on rahvusvahelised käsitlused kultuuriuurimise ja kunsti suhetest, intervjuud kahe eesti folkloristiga ning välitööpäevikud ja korrespondentide kaastööd Eesti Rahvaluule Arhiivist.

Meie mets

LAURA AURORA VAHTRA
TARTU WALDORFGÜMNAASIUM

Minu uurimustöö on jätk gümnaasiumi aastatööle. Aastatöös kujutasin ma Eesti metsa läbi arhailise ja aeglase analoogtehnika – see hõlmas endas kassett-diktofoniga lindistatud intervjuusid ning kogu protsessi jooksul filmile pildistatud mustvalgeid fotosid ning päädis näitusega “Meie mets”. Töö käigus tekkis mul huvi jõuda põhjusteni, mille tagajärjel meie metsade seis on selline, nagu see hetkel on. Võimalikult laia ülevaate jaoks intervjueerisin erineva taustaga sõpru ja tuttavaid, küsides neilt: “Mida tähendab mets sinu jaoks?” Selle küsimuse kaudu üritasin leida selgitust olukorrale, kus andmebaasides, registrites ja kaartidel esindatud metsad on füüsiliselt kadumas. Kas tänapäeva inimeste nõrk isiklik side metsaga õigustab metsade raiumist?

Minu töö eesmärk on meenutada igale intervjueeritavale ja kuulajale/ lugejale tema suhet metsaga ning pakkuda seeläbi kõlapinda vastutus- tundlikumale ja säästvamale suunale, kui on kergekäeline metsa materjaliks muutumine. Lisaks otsin vastust küsimusele, kas eestlane on metsarahvas.

Seiklusmaa 2020: turistipilk tööstusmaastikele

SAARA MILDEBERG

TALLINNA ÜLIKOOLI HUMANITAARTEADUSTE INSTITUUT

Minu ettekande keskmes on Ida-Virumaa tööstusmaastike roll kohalikus turismiettevõtluses. Ida-Virumaa, kunagine armastatud mereäärne puhkusesihtkoht ja Nõukogude Lääne peamine põlevkivitootja, on tänapäeval Euroopa Liidu idaperifeeria. Põlevkivitööstuse hiilgeaeg jääb 1980ndatesse aastatesse, kuid 1990ndad aastad, Eesti taasiseseisvumine ja tööstuse ümberstruktureerimine, aga ka mitmete kaevanduste ressursside ammendumine, tõid endaga piirkonnas kaasa olulised muutused. Kuigi põlevkivi toodetakse Kirde-Eestis ka tänapäeval endiselt suurtes kogustes, on selle piiratud varud ja kaevandamise mõju keskkonnale sundinud riiki kaaluma alternatiivseid energiaallikaid. Keskkonnaprobleemide, sealhulgas läbikaevatud maastike, jäätmete ja reostuse tõttu on Ida-Virumaal nii suletud kui veel töötavate kaevanduste ja tehaste tulevik pideva arutluse all. Samal ajal on piirkonnas elavdunud turismitegevus, mis on alates 2017. aastast koondunud ühise "Seiklusmaa" turundusstrateegia alla ning üritab muuhulgas ära kasutada piirkonna eripärasid ja mitmepalgelisust. Oma pooleliolevas uurimistöös keskendun tööstusmaastike taas- ja uuskasutusele turisminarratiivides ja -praktikates. Seni läbi viidud osaleva vaatluse põhjal mõtisklen, kuidas tööstusmaastikega tutvumine on väljakutse, mis võiks aidata meil paremini mõista oma suhet keskkonnaga.

Collective Cycling: Materials, Competences, Meanings

MARTIN BEEK

INSTITUTE OF CULTURAL RESEARCH, UNIVERSITY OF TARTU

Paide evening bicycle rides (Paide õhtused rattasõidud) are a series of events held each Wednesday evening in summer. During the rides, people cycle through the town of Paide together. These events have been taking place for years, and while the exact number of participants varies, it remains a popular event with a number of devoted participants. I conducted my fieldwork in Paide mainly during the summer and autumn of 2020.

My presentation is based on the idea that collective cycling as a practice is made up of 3 parts: materials, competences and meanings. The most important material aspect of cycling is obviously the bicycle as a device necessary for the practice. Different bicycles alter the cycling experience in different ways. Competences encompass ways of how cycling is done. Different competences are needed for cycling together than for riding a bike alone.

Lastly, meanings form an important part of the practice. As I conducted my fieldwork only among the participants of the rides, I can truly only speak of the meanings attributed to collective cycling from inside the group. These meanings are intertwined with the reasons these events are organised and why people participate in them. For the organisers, the rides are a way to “develop bicycle culture” as they say. For the participants, the events provide a space to get together as well as to exercise. Participants also value the experience or feeling of cycling together and the possibility of discovering marginal places in Paide.

Rediscovering Matrilineage: A Comparative Analysis of the Gendered Side of Manipur

MANPREET KAUR

INSTITUTE OF CULTURAL RESEARCH, UNIVERSITY OF TARTU

My presentation focuses on the folktales of Manipur and the gender context residing therein. With this presentation, I would like to showcase the differences in the oral narratives versus the translated version of the same folktales and whether we see the breaking of gender stereotypes, binary or otherwise. I will be tracing the translated versions of the tales and analysing trends observable in when we see these stereotypes breaking, whether it be during times of crisis or during everyday life.

The purpose of this research is to ensure that vernacular literature from the north-eastern part of India can be put at the forefront along with commonly known folktales. This will help ensure that these tales can be analysed and studied further in academic discourse by future folklorists, anthropologists and ethnographers. At the same time, these tales can also help form a sense of identity within the younger generations of the community while still ensuring the continuation of these oral traditions, either through digitisation or measures taken by the community to safeguard these tales (I will further elaborate on them in my presentation). The methods used in this research will be traditional ethnographic fieldwork. Interviews and case studies through digitised translations will be the key analysis materials.

Allegorising the (Nation) Mother: Revisiting the Indian Nationalist Movement Through Bengali Wonder Tales

MALAY BERA

DEPARTMENT OF ENGLISH, ASHOKA UNIVERSITY

In early 20th century colonial Bengal, wonder tales played a major role in uniting people against British colonialism. My paper begins with an investigation into how the national allegory of Bharat Mata (Mother India) was conceived in “Shakuntala” (1895), a wonder tale by Abanindranath Tagore. I argue that Tagore’s celebrated allegorical painting of “Bharat Mata” (1905), which came out a decade after his wonder tale “Shakuntala”, is a further reception of the wonder tale heroine, Shakuntala. After the first visual representation of the Nation Mother by Tagore came out, cultural nationalism reached its peak. Within the next four years, Dakshinaranjan Mitra-Majumder published Thakurmar Jhuli (1907) and Thakurdadar Jhuli (1909), two collections of wonder tales that, soon, became the anthem of cultural solidarity in Bengal. However, the aim of my paper is not simply to explore the ‘glorious’ role of wonder tales in nation-building and allegorising the nation mother. I will also explore how nation-building created, imposed and perpetuated a particular idea of motherhood through wonder tales which has outlived the colonial context. I critique the ways in which nation-building contributed to promoting patriarchal agendas of subjugating women using wonder tales. In this mission, mothers and other women in wonder tales were cleansed of their desire and stripped of their agency and selfhood. They were deified and placed on the pedestals of worship. This prescription of motherhood still dictates the doctrines of motherhood in contemporary Bengal, something that needs to be critiqued and contested.

Sooline leping ja traditsioonilisus vene vanausuliste külades Siberis

DANILA RYGOVSKIY
TARTU ÜLIKOOLI KULTUURITEADUSTE INSTITUUT

Ettekanne keskendub vene vanausuliste tšasovennoje (< vn tšasovnja) haru küladele Siberis. Neid külasid kirjeldatakse tihti asupaikadena, kus elanikud hoiavad oma traditsioone muutumatuina. Sellise usulise kogukonna tekke ja kujunemise on tinginud mitmed ühiskondlikud ja majanduslikud faktorid, mis oluliselt on mõjutanud ka vanausuliste arusaamu soorollidest. Ettekandes analüüsin soopõhist teooriat, täpsemalt soolise lepingu kontseptsiooni kasutades, kuidas luuakse ning transformeeritakse traditsioonilisust. Võrreldes revolutsiooni-eelse ajaga, muutusid Siberi vene vanausuliste kogukonnad spetsiifiliselt kinnisemaiks just nõukogude ajal. See juhtus põhjusel, et nõukogude ühiskonna ehitamisega paralleelselt kasvas mitteametlike majandussidemete tähtsus. Niinimetatud traditsiooniline soopõhine tööjaotus, kus majapidamine oli rohkem naiste õlgadel (kuna mehed tegelesid jahinduse, kalapüügi ja teiste sarnaste tegevustega), oli taigakülades informaalset ja horisontaalset majandusviisi jaoks väga oluline. Sellised praktikad jäid suurel määral nõukogude ideoloogia varju, aga isegi ametlikul majandusel oli vaja looduslikke varusid, mida mitteformaalsete suhete abil hangiti. Need suhted vastasid ka vene vanausuliste vajadustele, seda nii nende usuliste vaadete kui ka tavapärase tööruutiini mõttes.

“Küllalt naiste rikkumisest võistlus- spordiga” – Eesti naiste sport 1920–1940

ARABELLA ANTONS
TARTU MART REINIKU KOOL

Sport on tänapäeva inimese elus väga tähtsal kohal. Sporti võivad teha kõik: naised ja mehed, lapsed ja vanurid, sportlased ja harrastajad. Igaüks saab valida ala ja viisi, mis talle sobib. Valikuvabadus tundub iseenesest mõistetav, aga nii pole see alati olnud ega ole kõikjal ka praegu. Tasub vaid heita pilk mõnda islamiriiki, kus naised ja sport ei käi kokku, või naasta sajanditagusele Eestimaale.

Minu ettekanne käsitleb naiste sporti Eesti Vabariigis kahe maailmasõja vahel. Uurimuse eesmärgiks on selgitada, kuidas sportivaid naisi ajakirjanduses kujutati, millise tooniga rääkisid neist kohalikud spordijuhid ning kas Eesti avalikkus pidas naiste võistlussporti tavapäraseks nähtuseks. Samuti vaatlen, milliseid spordialasid naised sellel ajal harrastasid ning võrdlen naiste võimalusi nendel aladel meeste omadega. Erinevad Eesti spordiajaloo temaatikat käsitlevad teosed sellest perioodist on väga napisõnalised ning järelduste tegemiseks tuleb vaadelda algallikaid: ajakirjandust, arhiiviallikaid ja spordistatistikat.

Minu uurimuse järgi olid naised ja mehed sel perioodil seaduse silmis küll põhimõtteliselt võrdsed, aga praktikas oli ühiskonnas juurdunud arvamus, et naistele ei sobi mitmed asjad, sh ülemäärane füüsiline pingutamine, võistlussport ning teatud spordialade harrastamine. Tehes vahet võistlus- ehk saavutusspordil ja kehakultuuril (tervis ja liikumine), peeti naistele sobilikuks vaid viimast, eelkõige võimlemist. Eesti spordi juhtorganisatsioonidesse naisterahvaid üldiselt ei kuulunud. Naiste kehakultuuri katusorganisatsioonid tekkisid alles 1930-ndate lõpus ning murrangut suhtumises kaasa tuua ei jõudnud. Naissportlase kuvandit mõjutasid tollal arusaamad, et sportiv naine on mehelik naine ja mehelik naine on kole naine. Kas kole ja mehelik sportiv naine võib olla hea ema ja abikaasa?

Tervisekäitumise motiivid ja rahvapärased arusaamad koroonapandeemiast võrdluses katkuepideemiaga

AGNES LEA

TARTU ÜLIKOOLI EESTI JA ÜLDKEELETEADUSE INSTITUUT

Koroonapandeemia on rahvatervise kriis, mis on aasta jooksul põhjustanud suuri muutusi kogu maailmas. Folkloristidele on pandeemiaga seotud materjal olnud huvitavaks uurimisaineseks, milles on paralleele leitud ka teiste epideemiatega. Sarnaseid jooni on leitud näiteks katku-, aidi- ja koolerapärimusega, aga ka sea- ja linnugripiga. Tõhusa ravi puudumisel on inimestele antud kohustuslikke ja soovituslikke tervisekäitumise juhiseid, kuid lisaks nendele on inimeste seas levinud muudki ravivõtted, mille eesmärk on ennetada koroonaviirusega nakatumist. Ka Eesti Kirjandusmuuseumi (EKM) uurijad on analüüsinud koroonafolkloori ja kriisipärimust, ent võrdlus teiste epideemiatega seostuva pärimusega on jäänud üldistavale tasemele ning ei ole hetkel veel kindlasti ammendav.

Alates 2020. aasta keskpaigast on EKM kogunud ka inimeste endi tervise hoidmise teemalisi üleskirjutisi, mida ei ole veel jõutud uurimistöös kasutada. Sellest tulenevalt on minu ettekande eesmärk kirjeldada EKM värskest kogutud materjali põhjal eesti inimeste tervisekäitumist koroonapandeemia ajal, võrrelda koroonapärimust katkupärimusega ning kirjeldada ka teisi koroonaviirusega seotud rahvapäraseid arusaamu. Töös otsitakse vastuseid kahele küsimusele:

1. Mille poolest erineb ja sarnaneb eesti praegune koroonapärimus vanema katkupärimusega?
2. Millised uskumused ja ravivõtted iseloomustavad ainult koroonapandeemiat, st ei ole niivõrd või üldse levinud katkuepideemiaga?

Uurimuse valimi moodustab EKM Eesti Rahvaluule Arhiivi ja Eesti Kultuuriloolise Arhiivi kogutud koroonaja tervisekäitumise-teemaline aine. Katkuepideemiaga seostamisel ja võrdlemisel kasutan vastavateemalisi väljaandeid.

Zoomorphism in the Russian, Estonian and Chinese and the Development of a Thematic Application

VALENTINA DRIANITCHKINA, AGNIA ANDREJEVA
TALLINN CENTRAL RUSSIAN GYMNASIUM

The relevance of this research topic is illustrated by the growing interest in the phenomenon of culture and problems of language identity, by the lack of knowledge about problems of ethnic cultural diversity as it relates to linguistic units and by the need to explore the ways in which the national character of an ethnic group is reflected in a language.

The aim of the research work was to investigate the effect of different animals on the culture and folklore of the Chinese, Russian and Estonian peoples, as well as the human characteristics given to these animals by the above-mentioned peoples.

The research has covered such problems as the insufficient use of folklore units in modern speech, as well as the lack of applications for the study of folklore.

As a result of the work, 30 animals were selected and their descriptions (including zoomorphisms and zoonyms) compiled, based on sources, in accordance with the meaning of this animal in Estonian, Russian and Chinese culture. Further, based on the data obtained an application was created in the GDevelop program to combine content and game types. This application can be used not only for individual self-education, but also in schools to teach English, Russian, Chinese and/or Estonian. It can serve as a good basis for both further study of the folklore of the three cultures, and for general education. This is a very interesting and enlightening topic that can be continued for a long time, and the authors of this research hope that they will have the opportunity to continue looking for zoomorphisms in various cultures and to study the value of animals in these cultures.

The Wild Man and the Nature-Culture Divide

MICHELE TITA

INSTITUTE OF CULTURAL RESEARCH, UNIVERSITY OF TARTU

A common trope in modern academic discourse is the so-called great divide between nature and culture. These two domains are commonly understood as complementary, explaining the way humans relate to the environment from an anthropocentric perspective. As humans create and construct culture, they can modify nature substantially or act upon it in ways that other living beings cannot do. This idea of culture, however, is not exclusive to the modernity and exists in vernacular traditions too.

With this presentation, I will focus on specific examples of the European wild man, a folkloric figure consisting in a human-like being completely covered in hair and living as a social outsider. The folktales of the Alps represent this figure as a cultural hero, who initiated human history transforming natural objects into cultural artefacts (e.g. cheese production from milk) and teaching these transformation techniques to the local communities before disappearing into the wilderness. However, the wild man is a deeply ambiguous figure too, maintaining a liminal role between the 'civilised' humans and the instinctive and feral world of so-called wild nature.

As the wild man seems to validate the idea of a nature-culture divide, is it still possible to maintain this division in the academic tradition? Or, on the contrary, could the fluidity of the figure between these two domains help us to re-think the way we see and analyse our reality? Connecting anthropology and folklore, I will try to address these questions and discuss their theoretical and practical relevance.

Directions of Biological Anthropology in the 21st Century

ERFAN FATEHI
INSTITUTE OF PHILOSOPHY AND SEMIOTICS,
UNIVERSITY OF TARTU

Biological anthropology has undergone fundamental shifts in its outlook and approach since its emergence. Between the 19th and mid-20th century race was the pivotal concept in the studies of biological anthropology. In the wake of the second half of the 20th century the problem of race lost its eminence to new concepts and problems. The second half of the twentieth century can indeed be named as the transition period for biological anthropology when this discipline advanced and shifted from generic to more specific, burgeoning in specialties such as human genetics, ecology, palaeontology and primatology. In the 21st century, maintaining the specialisation trend, another significant approach has gained currency in biological anthropology, which studies its objects with a regard to cultural and physical/biological attributes. This is known as the bio-cultural approach, which views biology and culture as dialectically and inextricably entwined. Medicine, nutrition and neuroanthropology are the spheres that fall under this approach in biological anthropology. These study areas are among the most functional sub-disciplines of anthropology in the present century by means of which environmental crises, disease outbreaks, food and migrant crises can be addressed and investigated. The present research investigates this approach in biological anthropology and the spheres formed under this approach, and their justification regarding the anthropological problems of the 21st century.